

2018 – MAREA UNIRE și TRIBUNISMUL (LXIV):

Maghiarul de o coroană - leacul băbesc - se va germaniza
sau se va maghiariza Ungaria? - blăstămul „lucrurilor pe jumetate”!

Maghiar de o coroană - fiu adevărat al națiunii?

Trebuie odată rupt definitiv cu trecutul
Ungaria **Ungurii**

“Anglia estului” **înșiși o bază etnică**
Simbioza unicat **panonică**
dintre **maghiarizată**
nobile și evreime **de o minoritate**
lingvistica balcanică **de călăreți nomazi**

Se va germaniza sau se va maghiariza Ungaria?

Blăstămul „lucrurilor pe jumetate”!

Politica de maghiarizare a Transilvaniei a continuat, la finele sec. al XIX-lea, politicile de asimilare etnică încurajând și chiar forțând persoanele din alte grupuri etnice să adopte limba și cultura maghiară, pentru a-și dezvolta o identitate maghiară. În 1899, articolul "Prăbușirea Austriei" ("Tribuna" nr. 21) susținea: "Se înmulțesc cobitorii. Din ce chaosul crește, din ce dificultățile se măresc - fără de a se observa măcar un bărbat mântuitor, - din ce cobitorii de moarte ai marelui imperiu se înmulțesc. Prin Octomvrie anul trecut a apărut în Lipsca o broșură cobitoare intitulată: "Reprivirea asupra Austriei din anul 2000" (...) Acum apărău în München o altă broșură, tot așa de cobitoare, dar' și mai cutezantă, cu titlul "Prăbușirea și reconstruirea Austriei". Broșura din Lipsca, a lui "Probus" era mai poetică, mai timidă. Privia lucrurile dela anul 2000 și expunea "istoricul" suposiției, că Austria s'a nimicit, pe la anul 1950, din pricina politicei "nenorocite" ce a făcut contra Germanilor. În această suposiție ea a rămas știrbită, redusă la rolul unei mic stat, sub protectorat străin. Broșura aceasta din München e brutal de cutezătoare. Ea privește lucrurile pornind dela stările de azi și consideră ca inevitabilă o prăbușire, sau mai corect o zdrobire a Austriei de acum, în timpul cel mai apropiat, cel mult în 25 de ani. Zdrobirea are să-i vină din partea Germaniei, actualul seu aliat, într'un resboiu, care se impune ca o necesitate a germanismului. (...) Schițăm cuprinsul cât se poate de redus: Monarhia austro-ungară stă în pragul prăbușirii. Dacă a mai vegetat până acum

este a se mulțumi răbdării Nemților și alianței cu imperiul german. Dar aceasta s'a sfârșit. Prăbușirea se amână încă, dar nu se evită. Blăstămul "lucrurilor pe jumătate" ale Austriei se resbună. Trebuie odată rupt definitiv cu trecutul. Baza cea mai bună a nouelor forme de stat e: războiul. E o condiție de viață pentru germanism să dea caracter german Europei centrale; de aceea o luptă pe moarte, pe viață se impune.

Scopul e: concentrarea într'un stat a teritoriului limbei germane din Europa - centrală - și ajungerea la Adriatică."

Paul Lendvai dedică subiectului un capitol, în lucrarea "Ungurii": "Se va germaniza sau se va maghiariza Ungaria? Rolul deosebit al germanilor", plecând de la lucrarea lui Franz von Löher "Maghiarii și alți unguri" (apărută în 1874): "Maghiarii nu au fost și vor fi (...) totuși niciodată un popor civilizat. Natura maghiarului nu adăpostește în sine un germen de civilizație mai înaltă, o năzuință proprie spre așa ceva (...) Alții trebuie să accepte o limbă care rămîne pururea un dialect, să se sacrifice unui popor care conform cu întreaga sa istorie, natură și situație trebăluiește - în spate - totdeauna numai imitînd printre popoarele dătătoare de ton."

În anul 1899, anul în care a luat avânt maghiarizarea atât a numelor personale cât și a celor de localități - sub guvernarea lui Dezső Bánffy - "Tribuna" abunda de articole în care se explica - pe înțelesul fiecărui cititor - situația din țară. Reproducem parțial articolul "Leac băbesc" ("Tribuna" nr. 23): "La omul bolnav multă lume se adună, să-l vadă și să-i facă suferințele mai suportabile. Indispensabile sunt la astfel de ocaziuni "babele" cu leacurile lor infailibile. Fiecare dintre ele are câte un medicament "sigur", care imediat poate să pună pe bolnav în picioare. Gravă trebuie să fie boala de care suferă monarhia noastră, fiindcă "babele" cu leacurile lor au început să iee loc în jurul patului și se împartă la sfaturi. Alaltăieri am aretat, cum una din "babele" sfătoase recomandă ca leac "sigur" desmembrarea totală a monarhiei, și împărțirea ei, așa cum crede baba că e bine. Toți să fie scurtați, numai "Neamțul" și "Maghiarul" să rămână întreg și stăpân pe teritoriul pe care-l mai poate considera al său. Curios metod de tămăduire. Să tai toate membrele corpului și să le împarți de pomană la frunză și la iarbă, ear' corpului să-i spui: "ia-ți patul și umblă; te-am făcut sănătos".

Drumul spre ruina Austro-Ungariei era descris de mari personalități care au cunoscut poporul maghiar. Henri Bergson declara unei publicații maghiare (în 1907): "În tinerețe am iubit și admirat mult poporul maghiar. Mai târziu, cunoscându-l mai îndeaproape, am început să-i detest șovinismul. Aceste nedreptăți vor duce Ungaria, mai devreme sau mai târziu la pieirea sa!". Lev Tolstoi afirma despre Appony, tot în 1907: Ceea ce e mai trist, e faptul că în străinătate contele Apponyi are reputația unui pacifist, pe când în Ungaria el nu recunoaște nemaghiarilor nici măcar calitatea de oameni. Orice persoană cu mintea sănătoasă trebuie să smulgă de pe fața acestui om masca sa mincinoasă, pentru a arăta lumii că nu este un binefăcător, ci o pasăre de pradă." Se știe că guvernul Appony și-a legat numele de "legea educației", limba maghiară fiind obligatorie în toate școlile, inclusiv în cele confesionale: "Toți copiii, indiferent de limba lor nativă, trebuie să se poată exprima în maghiară în scris și vorbit până la sfârșitul clasei a patra (la vârsta de 10-11 ani)". Presiunea pentru maghiarizare a fost constantă, "Societatea pentru Maghiarizarea Numelor" (Központi Névmagyarosító Társaság) - fondată la Budapesta, condusă de Simon Telkes - susținând că: "cineva poate fi acceptat ca și fiu adevărat al națiunii doar prin adoptarea unui nume național".

Prin reducerea taxelor pentru schimbarea numelor la o coroană, a devenit celebră caracterizarea celor maghiarizați ca fiind: "maghiar de o coroană". Fenomenul maghiarizării, demarat atunci, a continuat ulterior printr-o diversitate de metode. Pentru creșterea numărului maghiarilor s-a înființat societatea "Kunard", sponsorizată de stat pentru a "ajuta" nemaghiarii să emigreze din regat, etnicii unguri fiind împiedicați să o facă. Revoluția demografică maghiară a primit un avânt considerabil și din partea unei populații nemaghiare: evreii. Robert A. Kahn scria în 1945: "În toată partea estică a Europei Centrale nu există un alt exemplu pentru o așa de completă, rapidă și, după toate aparențele, așa de reușită asimilare și egalizare ca aceea a evreilor unguri".

Paul Lendvai prezintă în capitolul "Evreu ungar sau ungar evreu? Simbioza unicat dintre nobilime și evreime" efectele legii din 1895, prin care religia mozaică era inclusă în categoria "așa numitelor confesiuni "primite", ocrotite de stat": "...după cumpăna dintre secole fiecare al cincilea evreu din Ungaria locuia în capitală. Într-o scrisoare particulară, prințul moștenitor Rudolf a numit Ungaria "Anglia estului, un adăpost la fel de liber al Iluminismului și progresului". La Budapesta există "viață, avânt, conștiință de sine și încredere în viitor, însușiri pe care le poate aduce cu sine orice eră liberală. Aici, aceste însușiri pot fi observate cu bucurie și plăcere, dar din păcate ele lipsesc aproape cu desăvârșire dincolo de stâlpii de hotar vopsiți în galben - închis".

În lucrarea "Conversații despre Transilvania", Jesús Pardo scria: "Ungurii înșiși nu sunt, la urma urmei, decât o bază etnică panonică maghiarizată de o minoritate de călăreți nomazi care au întâlnit în șesurile dunărene o reflectare a stepelor lor centro-asiatice și izlazurilor ucrainene: limba ungară a suferit asemenea influențe de-a lungul zbuciumatei sale vieți europene încât a și pierdut o parte din puritatea ei ugro-finică. Pândește sub această fațadă de înșelătoare diversitate o serie de fenomene asemănătoare pentru care, în lipsă de o etichetă mai bună, s-a inventat acea mult discutată de "lingvistică balcanică".

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2018-marea-unire-si-tribunismul-xliv-139228.html>

The screenshot shows a web browser window displaying the article page on Tribuna.ro. The address bar shows the URL: www.tribuna.ro/stiri/cultura/2018-marea-unire-si-tribunismul-xliv-139228.html. The page header includes the Tribuna logo and the slogan "Dintotdeauna pentru totdeauna!". A navigation menu is visible with categories: Eveniment, Actualitate, Stirile de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main content area displays the article title "2018-MAREA UNIRE și Tribunismul (XLIV):", the author's name "Marius HALMAGHI", the publication date and time "28.10.2018 22:17", the number of views "98 vizualizari", and the number of comments "0 comentarii". There are also social media sharing buttons for Facebook, Twitter, and Email, and a search bar at the bottom.